

La Societat Catalana de Biologia (Comissió de lexicografia) amb la col.laboració del Servei de Normalització Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat, han publicat els fulls 15, 16 i 17 de

QUÈ CAL SABER?

De la reproducció.

Molt sovint veiem emprats indistintament els termes "espermatozou" i "espermatozoide".

La forma correcta és ESPERMATOZOIDE, ja que la terminació "oide" indica "que és o es comporta com ..." un animal, en aquest cas, "però que no ho és pròpiament." En canvi, "espermatozou" indicaria que "aquesta cèl.lula és un animal" fet que no és cert.

Hi ha en la nostra llengua dos prefixos que signifiquen "ou":

"oo-"	del grec	"oón"
"ovo-"	del llatí	"ovum"

Es molt recomanable de fer els compostos cultes amb la forma grega, quan la resta del mot correspon també a un radical grec.

Així cal emprar:

Oòcit	i no	"ovòcit"
Oogàmia		"ovogàmia"
Oogènesi		"ovogènesi"
Oogònia		"ovogònia"
Oologia		"ovologia"

En canvi, Ovo-cèl.lula, Ovo-vivípar, etc., perquè el segon component del terme és d'origen llatí.

Biofísica

Heus aquí una família de paraules, de significat relacionat, que sovint són mal emprades o es confonen:

Fluid Sistema material a l'interior del qual les molècules es mouen lliurement les unes respecte a les altres.

La sang és un Fluid.

Flux Moviment incessant d'allò que es mou en una direcció determinada. Moviment

d'energia o de partícules

Flux energètic, Flux metabòlic

Fluix ... Vessament abundant i transitori d'un líquid normal o patològic.

Fluix blanc = Leucorrea

Fluix biliós = Diarrea abundant en bilis.

Atenció:

- "fluxe" no és cap mot català.
- el plural d'aquests mots és:

- fluid - fluids
- flux - fluxos
- fluix - fluixos

Prefixos i Radicals

1) Quan prefixem un mot que comença en una grafia "s" o "r", aquestes no es dupliquen encara que restin a l'interior i conservin el seu so d'essa sorda o erra forta, respectivament.

<u>Auto</u> síndesi	<u>Autor</u> radiografia
<u>Auto</u> soma	<u>Mano</u> reductor
<u>Semi</u> sintètic	<u>Semi</u> reacció
<u>Polis</u> oma	<u>Poliri</u> bosoma

2) Quan ajuntem un prefix acabat en vocal, amb un radical que comença també en vocal, s'han de conservar totes dues:

<u>Auto</u> empelt	<u>Auto</u> immunitat
<u>Radio</u> immunoassaig	<u>Radio</u> activitat
<u>Poli</u> embrionari	<u>Poli</u> adenitis

Atenció:

Això pot semblar que no es compleixi en casos com:

<u>Endo</u> scopi	<u>Polis</u> pèrmic	<u>Semi</u> spai
-------------------	---------------------	------------------

Cal tenir en compte que la "e" inicial dels mots "escopi", "esperma" i "espai", és una "e" de suport que no duien aquests termes en grec o llatí: "skopeo - jo miro", "sperma - llavor", "spatium - espai". Es per això que, quan passen a formar part d'un compost amb un prefix, aquesta "e" desapareix.